

Memo -

Benoemen extra commissieleden

Aan: fractievoorzitters gemeente Renkum

Van: Griffie

Datum: 31 januari 2023

1. Aanleiding

In het fractievoorzittersoverleg van 19 januari jl. is gevraagd naar de mogelijkheid om meer dan twee burgercommissieleden per fractie te laten benoemen. Aan de griffie is gevraagd om deze mogelijkheden in beeld te brengen en hierbij ook aan te geven wat de voor- en nadelen zijn van het benoemen van extra burgercommissieleden. Ook is gevraagd om de financiële consequenties in kaart brengen. Deze notitie geeft een antwoord op de gestelde vragen.

2. Achtergrond

Veruit de meeste Nederlandse gemeenten kennen de mogelijkheid om burgerleden te benoemen voor het bemensen van raadscommissies en het verrichten van andere (ondersteunende) werkzaamheden voor de raad. Deze mogelijkheid komt voort uit artikel 82 van de Gemeentewet, waarmee de mogelijkheid bestaat voor gemeenteraden om raadscommissies in te stellen die de besluitvorming in de gemeenteraden voorbereiden. De wetgever heeft gemeenteraden grote vrijheid gegeven om zelf regelingen te treffen voor het instellen van raadscommissies en het benoemen van burgerleden. De verhoudingen in de raadscommissies hoeven bijvoorbeeld niet overeen te komen met de verhoudingen in de raad.

In 2018 heeft de gemeenteraad een nieuwe verordening op de raadscommissie vastgesteld (geactualiseerd in 2020), waarmee één raadscommissie is in gesteld. Conform deze verordening kan iedere fractie maximaal twee niet-raadsleden aanwijzen die voor de fractie lid zijn van de raadscommissie. Per raadsperiode worden per fractie niet meer dan twee niet-raadsleden, die niet op de verkiezingslijst hebben gestaan, aangewezen. Dit kan vanaf 18 maanden na het begin van elke raadsperiode. De commissieleden worden op voordracht van de fracties benoemd door de gemeenteraad. Naast commissieleden kennen we in Renkum ook steunfractieleden. Deze leden maken wel deel uit van de fractie, maar zijn geen lid van een commissie.

3. Rechten commissieleden

De commissieleden hebben verschillende bevoegdheden en rechten die de steunfractieleden niet hebben. Commissieleden mogen deelnemen aan de beraadslagingen in de commissievergadering, en hebben voor een deel dezelfde rechten als raadsleden. Dit betekent o.a. dat commissieleden:

- mogen deelnemen aan de beraadslagingen van de raadscommissie en raadsontmoetingen;
- gebruik kunnen maken van de regelingen zoals die vallen onder de verordening rechtspositie raads- en commissieleden (2019). Dit betekent bijvoorbeeld dat zij gebruik kunnen maken van dezelfde ICT-voorzieningen als raadsleden (eigen laptop en Renkum- account);

- lid kunnen zijn van diverse raadsgroepen, bijvoorbeeld in het kader van de raadsagenda 20220-2026 en het traject bestuurscultuur.
- volledige toegang hebben tot de raadsinformatie, inclusief de geheime en vertrouwelijke documenten;
- gebruik kunnen maken van dezelfde ICT-voorzieningen als raadsleden (eigen laptop en Renkum- account);
- deel kunnen nemen aan verschillende activiteiten in het kader van het opleidingsplan (deelname aan heisessies, intervisies, themabijeenkomsten etc.)
- politieke en technische vragen kunnen indienen.

4. Financiële consequenties

Commissieleden ontvangen een vaste vergoeding van € 91,28 per maand, conform het Rechtspositiebesluit decentrale politiek ambtsdragers (2019). De jaarlijkse kosten voor de vergoeding per commissielid bedragen € 1.095,36. Daarnaast zijn er (beperkte) kosten die voortvloeien uit de deelname aan verschillende raadsactiviteiten, zoals heisessies of themabijeenkomsten. Eenmaal per raadsperiode zijn er kosten voor de aankoop van een laptop.

Indien iedere fractie ervoor zou kiezen om één extra commissielid aan te wijzen, bedragen de totaal kosten ca. € 7.000,- op jaarbasis, uitgaande van zes raadsfracties (6 maal € 1.095,36 + incidentele kosten).¹

Overigens is het ook mogelijk om niet kiezen voor een vaste vergoeding, maar voor presentiegelden. De vergoeding wordt dan gekoppeld aan het aantal bezochte commissievergaderingen. In dat geval zullen de kosten voor de commissievergoedingen vrijwel gelijk blijven.

5. Voor en nadelen

Het benoemen van extra raadscommissieleden heeft zowel voor- als nadelen. Een belangrijk voordeel is dat fracties het raads- en commissiewerk kunnen verdelen over meerdere mensen. Dit is met name een voordeel van de kleinere fracties in de raad, maar ook voor de raad als geheel is het mogelijk een voordeel als men uit een grotere vijver kan vissen voor het invullen van bepaalde posten (denk aan het traject bestuurscultuur of de werkgroepen voor de raadsagenda). Daarnaast is het voor fractieleden mogelijk aantrekkelijker om als 'volwaardig commissielid' een bijdrage te leveren aan de fractie. Dit heeft voordelen voor het werven, selecteren (en behouden) van nieuwe kandidaten voor het raadswerk. Ook heeft het benoemen van meer commissieleden als voordeel dat meer mensen op deze manier kunnen worden opgeleid en voorbereid voor het raadswerk.

De uitbreiding van het aantal burgercommissieleden werpt wel de vraag op wat de optimale verhouding is tussen gekozen volksvertegenwoordigers (raadsleden) en niet-gekozen volksvertegenwoordigers (commissieleden). De democratische legitimiteit van de raad berust immers op het principe dat dit het enige orgaan is in het lokaal bestuur dat direct wordt gekozen door de inwoners. Hoewel commissieleden geen stem hebben in

¹ Op dit moment heeft de Renkumse Raad 8 fracties, waarvan twee eenmansfracties die zijn ontstaan naar afsplitsing. Deze fracties kunnen op dit moment nog geen burgercommissieleden laten benoemen, aangezien het reglementair pas mogelijk is om 36 maanden na de verkiezingen burgercommissieleden te benoemen die niet op de kieslijst hebben gestaan. Gedurende de hele raadsperiode mogen fracties twee commissieleden laten benoemen die niet op de kieslijst hebben gestaan. De twee nieuwe eenmansfracties in de raad kunnen derhalve niet meer dan twee burgercommissieleden laten benoemen.

de politieke besluitvorming, kunnen zij wel degelijk een belangrijke rol hebben in het beïnvloeden ervan.

Een ander mogelijk nadeel is dat door het uitbreiden van het aantal burgercommissieleden de hoeveelheid mensen die inzage heeft in geheime documenten groter wordt. Daarmee neemt het risico op 'onbewust lekken' toe.

Een derde nadeel is dat alle burgercommissieleden ook bediend moeten worden door de griffie en de ambtelijke organisatie. Denk bijvoorbeeld aan informatieverstrekking, vragen beantwoorden, ondersteuning bij gebruik GO en ICT, extra werk voor de personeels- en salarisadministratie, financiën etc. Het zal voor de afzonderlijke taakvelden moeilijk in uren te kwantificeren zijn, maar ieder burgercommissielid erbij betekent zowel incidenteel (benoeming, ICT, kennismaking/uitleg werkwijze door de griffier etc.) als structureel extra werk (o.a. ondersteuning door de griffie en ICT).

Tot slot

Om uitbreiding van het aantal te benoemen commissieleden mogelijk te maken, is een aanpassing van de verordening op de raadscommissie nodig. Bij de aanpassing van de verordening wordt geadviseerd om wel een maximum te stellen aan het aantal te benoemen commissieleden (bijvoorbeeld 3 of 4 leden per fractie). De aanpassing van de verordening kan worden meegenomen bij de actualisatie van de raadsregelingen die gepland staat in het tweede kwartaal van dit jaar. Mocht er een grotere urgentie worden gevoeld, dan zou de raad hiervoor de opdracht kunnen geven aan de griffie middels een motie.